

Arbeidsdepartementet
Postboks 8091
0030 Oslo

Vår sak nr: 839/11 BA

Arkivnr: 011:724

Deres ref:

Dato: 21.06.2011

HØRING - UTKAST TIL LOV OM SOSIALE TJENESTER I ARBEIDS-OG VELFERDSFORVALTNINGEN

Norsk tjenestemannslag (NTL) har fått høringen til uttalelse. Vi oversender følgende merknader:

Generelt om forslaget til ny forskrift.

I store trekk så støtter NTL linjene som det blir lagt opp til i den nye forskriften. Den legges tett opp til det som mange av våre medlemmer mener er dagens praksis i arbeids- og velferdsetaten. Der er likevel noen punkter og kappitler av forskriften vi finner nødvendig å kommentere ekstra. Disse punktene er spesifisert under:

Kapittel 2: Bestemmelser om lovens anvendelse på personer uten bopel i riket.

I punktet 2.3 Om bopel i Norge så støtter NTL NAV forslaget om behovet for en spesifisering av begrepet "bopel", slik at det ikke blir for mye rom for skjønn og individuelle, lokale vurderinger rundt dette begrepet.

I punkt 2.6 – Ulovlig opphold – **§ 4 Personer som ikke har lovlig opphold i riket.** Personer som ikke har lovlig opphold i riket har ikke krav på individuelle tjenester etter lov 18. desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen, med unntak av opplysning, råd og veiledning.

Dersom personen ikke kan ha omsorg for seg selv, og har vedkommende ikke et statlig tilbud om innkvartering (mottak eller lignende), har søkeren i en nødssituasjon rett til 1. økonomisk stønad og 2. hjelp til å finne midlertidig botilbud i henhold til loven. Hjelp gis inntil vedkommende i praksis vil kunne forlate landet.

Siste avsnitt i denne paragrafen bør ha en mer konkretisering/presisering av tidspunktet, og om finansiering av ytelsene/utgiftene.

Kapittel 3. Bestemmelser om kvalifiseringsprogrammets innhold.

Arbeidstrening og jobbsøk.

Det er for snevert å definere arbeidsrettede tiltak som "arbeidstrening" og "jobbsøk". Greit at slike aspekter ses på som obligatoriske deler av et program, men erfaring tilsier at de som er i målgruppen til KVP mangler de fleste kvalifikasjoner som arbeidsmarkedet etterspør. Selv i en kiosk må du ha spesifikk kunnskap som f. eks datakunnskap. Derfor er det riktig å rette forskriften inn på at deltagerne også kan kvalifisere seg til arbeidsmarkedet gjennom kurs, sertifisering og kortere utdanningsløp og lignende. Muligheten til å ta fagbrev bør også defineres som arbeidsrettet tiltak.

Begrepet arbeidstrening reflekterer et basalt behov hos den enkelte. Altså en tilvenning til arbeidslivets generelle innhold som f. eks å møte til rett tid og hver dag, samt å forstå hva som regulerer forholdet mellom arbeidstager og arbeidsgiver. Noen trenger dette spesifikt, men målgruppen er mer sammensatt enn som så. Derfor vil et begrep som arbeidspraksis favne et større innhold som f. eks faglig opplæring på arbeidsplassen.

Mange deltagerne har tidligere hatt kontakt med arbeidslivet og flere har utdanning som ikke er fullført. Disse bør ha muligheten til å spisse eller fullføre sin fagkompetanse, slik at de kan bli produktive innenfor et felt de allerede kjenner og har lyst til. Så vil jobbsøking komme som en naturlig del i etterkant.

For mange vil jobbsøking som en obligatorisk del kun bli et pliktløp. Ofte er de møtt med dette kravet for å få sosialstønad. De har allerede mange negative opplevelser rundt jobbsøking som en pliktmessig øvelse. De er blitt avvist av arbeidsmarkedet tidligere da de ikke har en omsettbare CV !! Det handler ikke bare om at de ikke har kjennskap til hva arbeidslivet forventer av dem. Derfor vil arbeidstrening alene ikke føre disse deltagerne særlig nærmere arbeidslivet.

Forskriften må være mer tydelig på hva deltagerne kan forvente av opplæring i et KVP program. Det er klare grunner til hvorfor folk faller utenfor arbeidsmarkedet. Dette handler ikke om at folk bevisst velger seg bort fra arbeid og aktivitet. Grunnene er ofte relatert til manglende opplæring og skolegang, uavklarte helseproblemer og ofte en sammensatt gjeldsproblematikk. Mange sliter med flere av disse faktorene samtidig. De har ingen rettigheter gjennom folketrygden og ingen inntekt, slik at muligheten til å gjøre noen med dette har vært svært begrenset.

Derfor må det defineres som legitimt og faglig riktig at helse er en del av programmet. Forslaget i høringsnotatet legger vekt på skille mellom statlige og kommunale oppgaver, og sier at helseproblematikk derfor egentlig ikke er et anliggende i et kvalifiseringsprogram. Det blir meningsløst når erfaring sier at mange av deltagerne står utenfor arbeidslivet pga uavklart helse. Videre er KVP et kommunalt ansvar og skulle derfor kunne favne helseaspektet hos den enkelte deltager.

Gjeld.

Gjeld er ikke nevnt utover bidragsgjeld, som foreslås innkrevd direkte til staten. Dette støtter NTL. Bidragsgjeld er bare toppen av isfjellet. Unntaksvis møter saksbehandlerne deltagerne som ikke er gjeldstynget. Dette er for mange hovedgrunnen til at de står utenfor arbeidslivet. Og vil gjøre det resten av livet, hvis de ikke får hjelp til å få orden på sin økonomi.

Hvis noe skulle være obligatorisk i et slikt program, så må det være å komme fram til en løsning med hensyn til gjeld. Dette innebærer mer enn en midlertidig hjelp til å gjøre avtaler om betalingsutsettelse etc. Gjeldsrådgivning er et kommunalt ansvar og det skulle derfor ikke være organisatoriske hindringer i veien for å definere dette inn i et KVP program. Det bør kanskje

vurderes å legge gjeldshåndtering inn under den statlige tjenestemenyen i NAV og på denne måten sikre en større kompetanse på dette området. Det må være mulig å eksempelvis bygge opp en statlig helhetlig kompetanse knyttet til både NAV Innkreving (NAVI) i Kirkenes og 800 gjeld i Mo i Rana.

Erfaring viser at selv om deltagere er kvalifisert til jobb gjennom KVP, så går de ikke inn i arbeidslivet da de ikke har kommet fram til løsninger med kreditorer. At disse må vente i opptil 1,5 år for å få kommunal hjelp, holder dem utenfor arbeidslivet selv om de har fått hjelp til både helse og arbeidsrettett kvalifisering.

Inntakskriterier.

Høringsnotatet sier ingenting om forskrift til kriteriene for inntak i KVP. Her savnes en forskrift som sier noe om hovedkriteriene og hva som kan være grenseoppganger.

Det må komme tydelig fram hva som kan være grunn til avslag i en innsøkningsfase. Da dette er en rettighet som kan påklages, er det viktig at regelverket gir veiledere klare føringer rundt vurderingene.

Noen ganger kan det være vanskelig å avgjøre hva en skal legge vekt på når et avslag vurderes. Særlig hvis deler av kriteriene er oppfylt. Det bør ikke være slik at alle kriterier skal være oppfylt for å få innvilget KVP.

Det savnes en tydelig forskrift på området.

Andre kommentarer:

Det må på plass overgangsregler for deltagere som startet opp i en tidlig fase i KVPs historie.

De som ble tatt inn for snart to år siden fikk en informasjon om ikke samsvarer med dagens regelverk rundt både innhold og varighet. Hvordan skal NAV sine veiledere forholde seg til det?

I tiden da implementeringen av KVP skjedde ble det lagt vekt på å fylle måltallene, uten at det forelå egnede tiltak, eller en klar forståelse av hva tiltak i KVP skulle/kunne være. Etablering av egnede tiltak startet etter at deltagerne ble tatt inn i kortvarige avklaringstiltak. Utfordringene som er skapt rundt mangel på egnede tiltak i lengre perioder ligger i at flere ikke har fått et reelt tilbud. Tiden disse deltagerne har igjen er ikke nok til å få i gang fullverdige tilbud.

Opprinnelig ble KVP definert som et tilbud av treåring varighet. Riktignok et behovsprøvd 3. år, men ikke så klart definert som i dag. I tillegg er det siste året avkortet til 6 mnd.

Muligheten til å søke seg inn i programmet på nytt er nå umuliggjort da det nå er "et program for en person". Det vil si kun en mulighet i livet. Det kan vel ikke være lovens og lovgivers intensjon? Overgangsregler for de brukerne som ble tatt inn før Lov om sosiale tjenester i NAV ble innført er på sin plass.

Med hilsen
NORSK TJENESTEMANNSLAG
Anita K. Solhaug

Berit Asker